

ВИЯВЛЕННЯ НЕГАТИВНИХ ЧИННИКІВ ПРИ ВЕРСТЦІ ДРУКОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАГАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

*Кісельова Я. А., студ. (гр. СГ-41, ВПІ НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського»);
Демчук Г.В., к.т.н., доцент (каф. ОПЦБ НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського»)*

Вступ. На сьогоднішній день значна частина інформації сприймається людиною за допомогою текстової візуалізації. Питання якості передачі текстового матеріалу є, безперечно важливим, адже це не тільки впливає на ефективність засвоєних людиною знань (а отже, і на її інтелектуальний потенціал), але й також і на фізичний та психологічний стан. Для створення технологій підготовки оптимально структурованої текстової інформації важливим завданням є узагальнити вже існуючі знання, щоб на їх основі розробляти нові дослідження у даній сфері, що сприятиме покращенню не тільки фізичної частини людського здоров'я, але деякою мірою розширить відомості про її когнітивну діяльність.

Метою даної роботи є визначення чинників, що впливають на здоров'я людини в процесі сприйняття текстового матеріалу видань, їх наслідків, а також можливих рішень існуючих проблем.

У сфері безпеки життєдіяльності є ряд правил, спрямованих на досягнення фізичного і психічного здоров'я людини у цій галузі. Ними є гігієнічні вимоги, що спрямовані на забезпечення читабельності тексту з метою попередження негативної дії процесу читання. У випадку друкованої продукції дані вимоги здатні захистити зір людини за допомогою використання наступних факторів: читабельність шрифтів, розмір між частинами тексту, ширина полів, інтерліньяж тощо. Вимоги також пов'язані з єдністю стилю для підтримання єдиного образу видання: це єдність текстової структури. Окрім цього, грамотна верстка завжди виконана за правилами «золотого перетину», який не тільки є засобом гармонізації та структуризації текстового видання, але й основним принципом гармонії в природі загалом.

Неправильна верстка текстової друкованої продукції є основною причиною проблем, пов'язаних із погіршенням зору людини та її фізичним і психологічним виснаженням. Напруга зорового аналізатору є також причиною виникнення головного болю, міопії, збільшує проблеми, що пов'язані з порушенням кровообігу. Тому особливе місце у запобіганні вищезгаданих проблем посідає поняття читабельності шрифту, яка визначається швидкістю, тобто зручністю і швидкістю прочитання окремих друкованих знаків, так і тексту загалом, а також тим, на скільки людина може правильно зрозуміти прочитане нею за умови відсутності напруження та підвищеної втоми. Читабельність шрифту дозволяє сконцентруватися читачу саме на змісті інформації, а не на знаках, що її передають.

Основні причини проблем. Можна виділити наступні фактори, які за неправильної верстки впливають на читабельність тексту:

- Шрифт тексту та заголовків (розбірливість, розмір, види);

- Ширина колонок;
- Просторова організація задрукованої сторінки (білий простір, розмір між текстовими блоками, відбивки, розміщення текстового, ілюстративного матеріалу тощо);
- Виворітка;
- «Срібло набору»;
- Колір друку і фону;
- Висота та довжина рядка;
- Інтерліньяж.

Не менш вагоме значення при верстці має модульна сітка, що є каркасом для розміщення блоків як текстового, так і ілюстративного матеріалу. Вона впорядковує та структурує інформацію, роблячи її більш сприйнятною для людського ока. Та є своєрідним засобом гармонізації елементів композиції розвороту. Яким би цікавим не було дизайнерське рішення, але якщо ці елементи (текстові та ілюстративні) впорядковано не правильно, це не виправдає не тільки гедоністичної функції художнього оформлення, але й позначиться на ускладненні прочитання тексту, а отже, і на здоров'ї самої людини.

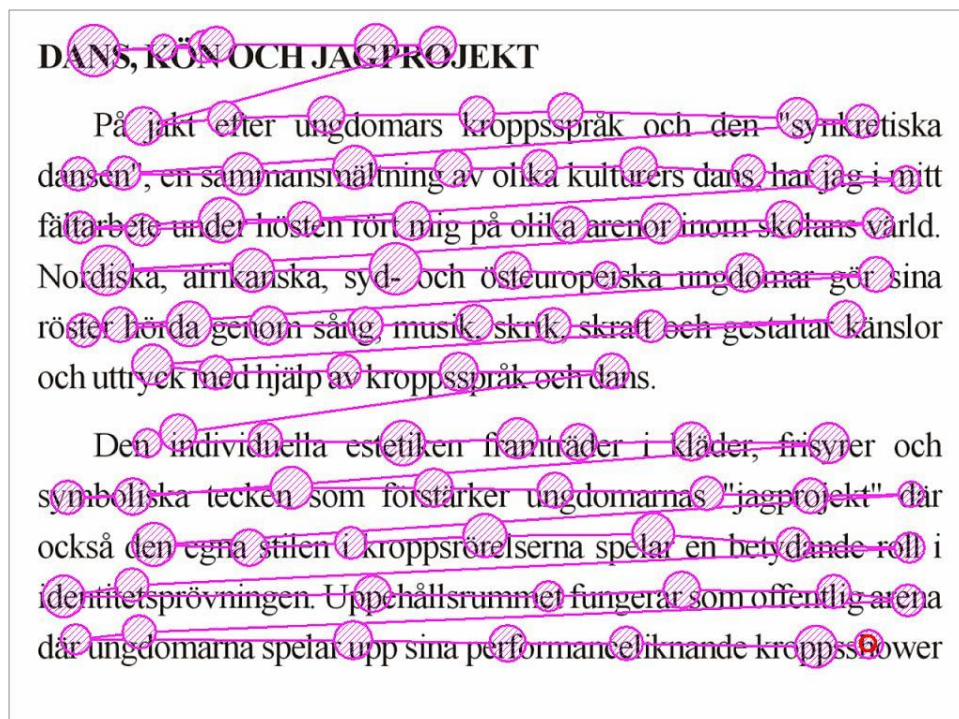

Рис. Траєкторія руху очей текстом. Максимальне врахування усіх факторів впливу на читабельність текстового матеріалу дозволяє уникати напруги зорового аналізатору [1]

Варто також зазначити, що гігієнічні вимоги до друкованої продукції чітко регламентовані Міністерством Охорони і Здоров'я України відповідно до статті 40 Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного

благополуччя населення"][2]. Але, на жаль, не вся друкowana продукція відповідає цим нормам. Це пов'язано не тільки з некомпетентністю людей, задіяних у її створенні, але й значною тенденцією до економії та якості матеріалів при виготовленні такої продукції (пеперу, фарб, тощо). Досить часто деякі видавництва економлячи на матеріалі зменшують кегель шрифту, звужують поля, застосовують неякісні матеріалу тощо для економії, що не тільки позбавляє естетичної цінності продукту. Ці чинники, безумовно, можуть суттєво позначитись і на здоров'ї людини.

Визначивши причини, що впливають на здоров'я людини в процесі сприйняття текстового матеріалу та негативні наслідки, яких може завдати неправильне виконання верстки, загалом підсумовуючи вищесказане, можна зробити наступні висновки:

- чітко дотримуючись встановлених правил, зроблених на підставі численних наукових досліджень, знаючи головні критерії при організації текстового матеріалу, досягається безпека здоров'я при сприйнятті зоровим аналізатором текстової інформації при читанні;
- актуальним завданням на сьогоднішній момент залишається контроль якості друкowanej продукції, адже в Україні, не зважаючи на встановлені норми, не завжди їх дотримуються. Тому необхідно посилювати контроль у даній сфері для достатнього результату;
- значна кількість видавництв в Україні значною мірою економить на матеріалах, що негативно позначається на загальному результаті продукції не тільки в естетичному аспекті, але й в площині здоров'я. Тому державі необхідно економічно стимулювати підприємства для забезпечення належної якості друкowanej продукції.

Література

1. Hopkins H. Free Energy, Creativity, Neuroscience, and Psychoanalysis [Електронний ресурс] / Hopkins Hopkins. – 29. – Режим доступу до ресурсу: <https://psychinfo.org/2017/01/29/free-energy-creativity-neuroscience-and-psychoanalysis/>.
2. Верховна Рада України офіційний веб портал [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07>